

HUSLAB	PALVELUTUOTANTO, TYÖOHJE Sivu 1(3) Versio: 25.1.2012 Laatija(t): Paula Pohja-Nylander 25.1.2012 Tarkastaja(t): Eila Toivonen, Eeva-Maria Olkonen 6.2.2012 Hyväksyjä: Tiina Mäki 16.2.2012 Katselmoitu: -
PREANALYTIikka Virtsanäytteenotto Virtsanäytteenotto pyelostomiakatetrasta	

Virtsanäytteenotto pyelostomiakatetrasta

Viittaukset	
HUSLAB	Näyteputket virtsatutkimuksiin http://huslab.fi/intra/preanalytiikan_kasikirja/naytteiden_vastaanottaminen_ja_kasittely/virtsaputkikartta_huslab.pdf

Pyelostomia- eli nefrostomiakatetri on katetri, joka menee selästä tai kyljestä ihon läpi suoraan munuaisaltaaseen. Näyte otetaan virtsankeräyspussista. Katetria ei saa sulkea.

Tutkimuspyyntö

1881	U –KemSeul	U –Kemiallinen seulonta
20033	U –Solut	U –Partikkelien peruslaskenta, koneellinen
1155	U –BaktVi	U –Bakteeri, viljely
1787	U –BaktEVi	U –Bakteeri, erikoisviljely

Tutkimuspyynnön esitiedot

Tutkimuspyynnön esitiedot (näytteenottotapa, todellinen näytteenottoaika sekä U –BaktVi tutkimuksen yhteydessä mikrobilääkitys ja suunniteltu mikrobilääkitys) tallennetaan atk-järjestelmään joko osastolla tai laboratoriossa näytteitä vastaanotettaessa. Jos lisätietoja ei tallenneta osastolla järjestelmään, osaston näytteenottaja merkitsee tiedot tarrakorteille ja laboratoriossa näytteen vastaanottaja lisää/muuttaa näytteen tiedot atk:lle.

Jos potilaasta otetaan näytteet kahdella eri ottotavoilla esim. keskisuihkuvirtsan- ja pyelostomiakatetrinäyte, on molemmille näytteille oltava omat pyynnöt.

Potilaan esivalmistelu

Pyelostomiakatetria ei saa sulkea. Näytteenottoa varten vaihdetaan puhdas virtsankeräyspussi. Pussi on vaihdettava varovasti, ettei katetri pääse irtoamaan.

Jos potilas tulee poliklinikalle näytteenottoon, vaihtaa hän pussin aamulla kotona. Jos pussia ei ole vaihdettu, vaihdetaan se laboratoriossa ja näyte kerätään puhtaaseen pusiin.

Välineet

Kertakäyttökäsineet
Virtsankeräyspussi
BD Näytepurkki, 120 ml, tuotenumero 364941 tai muovipikari 200 ml

BD Vacutainer™-siirtoadapteri (tuotenro 364940)
Virtsaputki BD lisäaineeton, 11 ml, pyöreäpohjainen, Hemogard™ -korkki (tuotenro 364915)
Virtsaputki BD säilöntäaineellinen, 10 ml (tuotenro 364955) tai 4 ml (tuotenro 364958)

Näytteenotto

Näyte otetaan puhtaan pussin pohjassa olevasta hanasta näyteastiaan. Jos potilaalla on katetrit molemmissa munuaisaltaissa, otetaan kummastakin oma näyte. Tarvittaessa laboratorion henkilökunta avustaa potilasta virtsapussin vaihdossa.

Näytteen siirto näyteputkiin

Näyteputki ja näytemäärä (ks. erillinen ohjetaulu)

	<u>Näyteputki</u>	<u>Putkeen otettava virtsamäärä</u>
1881 U -Kemseul	BD lisäaineeton putki	10 – 11 ml (vähintään 2,5 ml)
20033 U -Solut	BD säilöntäaineellinen	10 ml (vähintään 6 ml)
1155 U -BaktVi	BD säilöntäaineellinen	4 ml (vähintään 2,5 ml)
17887 U -BaktEVi		tai 10 ml (vähintään 6 ml)

Virtsanäyte siirretään vakuumitekniikalla virtsanäyteputkiin. Vakuuminäyteputkien korkeja ei saa avata, koska näyteputket ovat alipaineistettuja. Siirto muovipikarista tapahtuu siirtoadapterin avulla. Adapterin ja siirtoneulan kontaminoitumista on varottava. Jokaiselle pyydetylle tutkimukselle täytetään oma putki, jos näytettä on riittävästi. Ensin täytetään säilöntäaineelliset putket ja sen jälkeen lisäaineettomat putket. Jos näytettä riittää vain yhteen putkeen (2 tai 3 putken sijasta), täytetään yleensä säilöntäaineellinen putki 10 ml (väh. 6 ml) tai 4 ml (väh. 2,5 ml). Vaihtoehtoisesti pieni näytemäärä voidaan siirtää lisäaineettomaan putkeen, jos näyte voidaan toimittaa puolen tunnin kuluessa analysoitavaksi.

Näytteen siirto näytepurkista

- Näytepurkin kansi suljetaan tiiviisti ja poistetaan kannen tarra. Tarran alla on siirtoneula, jota on varottava. Näytepurkki asetetaan pöydälle.
- Näyteputki painetaan korkki edellä kannessa olevaa neulaa vasten niin, että neula lävistää korkin ja virtsa suihkuu putkeen. Virtsasuihkun loputtua putki poistetaan neulasta vetämällä varovasti ylöspäin.
- Näyteputkia sekoitetaan kääntelemällä 8 – 10 kertaa ylösalaisin.
- Näytepurkki heitetään roskiin.

Näytteen siirto adapterin avulla

- Adapterin alaosa pidetään koko ajan näytteessä ja samalla näyteputki painetaan adapterin yläosassa olevan neulan läpi.
- Putken annetaan täyttyä ja tilalle vaihdetaan toinen putki.
- Näyteputkia sekoitetaan kääntelemällä 8 - 10 kertaa ylösalaisin

Näyteputkien merkitseminen

Putkiin kiinnitetään pystysuunnassa henkilötietotarrat, etiketin yläreunasta alaspäin, viivakoodin lukusuunta ylhäältä alas. Tarkistetaan, että ottotapa (oikea pyelostomia-katetri/vasen pyelostomiakatetri) on merkitty oikein sekä tarrakorttiin että näytteisiin. Jos on pyydetty useita tutkimuksia, ja näytettä saadaan vain yhteen putkeen, putkeen liimataan kaikkien tutkimusten tarrat poikittain.

HUOM! Jos potilaalta tulee samanaikaisesti kaksi eri virtsanäytettä esim. oikea ja vasen pyelostomiakatetrinäyte tai keskisuihkuvirtsa- ja pyelostomiakatetrinäyte, pitää tarrakorteissa olla ottoajan kohdalla eri kellonajat. Jos näytteissä on sama kellonaika, saattavat vertailututkimukset mennä sekaisin.

Näytteen säilyvyys

	<u>Näyteputki</u>	<u>Näytteen säilyvyys</u>
1881 U -Kemseul	BD lisäaineeton putki	8 tuntia huoneenlämmössä (1 vrk jääkaapissa)
20033 U -Solut	BD säilöntäaineellinen	1 vrk huoneenlämmössä
1155 U -BaktVi		(3 vrk jääkaapissa)
1787 U -BaktEVi		

Jos U -Solut ja U -BaktVi -tutkimukset otetaan säilöntäaineettomaan putkeen, näytteet on jäähdytettävä heti jääkaappilämpötilaan ja toimitettava mahdollisimman nopeasti laboratorioon. Näytteen bakteri- ja solumäärät muuttuvat nopeasti huoneenlämmössä. U -Solut on tutkittava kylmässä säilytetystä, säilöntäaineettomasta putkesta 4 tunnin kuluessa, ja U-BaktVi 24 tunnin kuluessa.